

**R.P. Valentini Mangioni Per Vsini E Societate Iesv, In
Signatura Sacra Pœnitentiariæ S.D.N. Papæ Consultoris
Theologi De Religiosa Pavpertate non excludente rerum
Dominium nec Ius testandi Opvscvlvm ...**

Mangionius, Valentinus

Coloniæ, 1639

Sectio Tertia. Non potest sine errore negari, Voti Solemnitatem ex solâ
Ecclesiæ constitutione inuentam esse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63077](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63077)

SECTIO TERTIA.

*Non potest sine errore negari, Voti solemnitate esse ex
sola Ecclesia Constitutione inuentam.*

50 **S**uperest iam, vt, quoniam demonstratum est
hactenus, me in mee Assertionis prima parte
malè consultum Theologum non fuisse; breuiter ostē-
dam, me nec imprudenter, nec a quo rigidius censuisse in
altera, dum dixi sine errore in fide negari non posse, so-
lemnitate in Votis esse ex solâ institutione Ecclesia: &
quia in mea Consultatione neminem læsi, imò
nec nominavi: sed solum censui, ipsam proposi-
tionem, (quod non scio vlli Scriptori in quauis
materia controuersa esse interdictum, nisi in
paucissimis:) hanc notam imprudentia, ac rigoris ni-
mi abstergam à nomine meo. Sic igitur rem ex-
ordior.

51 Theologi omnes in Disp. de Fide, agentes de
Propositionum Censura, distinguunt plures gra-
dus: & in primo collocant propositionem *hereti-*
cam, in altero *erroneam*. Vocant *hereticam*, quæ im-
mediatè opponitur Propositioni definitæ ab Ec-
clesia. *Erroneam*, quæ contraria est Conclusioni
Theologicæ, hoc est, Assertioni deductæ ex vna
de fide, & altera euidenter nota: siue vt *Malderus*
ait 2 2. q. xi. artic. 1. membr. 5. quæ opponitur deductæ e-
uidenter ex principijs fidei, siue vt docet Melchior Ca-
nus lib. 12. de locis cap. 11. quæ aduersatur certæ veritati
Catholicæ fidei, non manifestè, sed sapientum iudicio pro-
babili,

*abili, ac fermè necessaria sententia. Iam sic ratiocina-
ri libet.*

Si quid habent vota, quo ablato sunt nihilo- 52
minus vota substantialia Religionis, & faciunt
vouentes verè ac propriè Religiosos; illud non
potest esse, nisi ex sola Ecclesiæ institutione.

Sed vota simplicia, emissa in Societate post bi-
ennium Nouitatus, ablata solemnitate, sunt vota
substantialia Religionis, & faciunt vouentes ve-
rè ac propriè Religiosos.

Ergò solemnitas in votis non potest esse nisi
ex institutione Ecclesiæ.

Maior huius syllogismi certissima est. quia 53
quicquid habent vota Religiosa, habent ex iure
vel naturali, vel diuino, vel Ecclesiastico. (Nam
potestas politica hic locum nō habet.) Sed quod
est de iure naturali, vel diuino in votis, non po-
test abesse salua substantia votorum Religioso-
rum: ergo si abesse potest, non potest esse nisi ex
iure Ecclesiastico. Maior huius argumenti clara
est ex sufficienti partium enumeratione, Minor
probat, quia quæ votis insunt de iure naturali,
vel diuino, pertinent ad essentiam ipsorum: &
implicat, quod est de essentia, posse abesse ipsa
salua remanente. Consequentia patet, quia cum
illud, quod ex suppositione abesse potest, non sit
de iure naturali, vel diuino; necessario est de iure
tantum Ecclesiastico. Sic videmus accidere in Sa-
cramento matrimonij, quia enim solemnitas illa,
quæ consurgit ex assistentia Parochi & duorum
testium, aliquando abfuit ab illo contractu; pro
certo

certo

certo inferitur, eam esse de Iure tantum Ecclesiastico. idem Iudiciū est de Subdiaconatu, qui non semper habuit annexam continentiam, vt bene probat Pontius lib. 7. c. 24. num. 7. citans Vasquez de ordin. disput. 247. eodem modo. quia ad Professionem Religiosam non debuit semper præcedere integer & continuus annus probationis, nec ætas 16. annorum; hæc omnia nunc rectè dicuntur esse ex Ecclesiastico duntaxat Iure.

54 Minor propositi syllogismi est certa de fide. i. ta omnes societatis Scriptores, qui hac de re siue ex professo siue per aliquam occasionem tractarunt. Videri potest præter cæteros Suarez de Relig. tom. 4. li. 3. c. 4. num. 5. Lufsius Turrianus supremi Senatūs S. Inquisitionis in Hispania Qualificator de Fid. disp. 16. dub. 2. & 4. Vasquez 1. 2. disp. 165. c. 9. num. 94. & Basil. Pontius de Matrim. lib. 7. c. 7. num. 7. & 8. & sequ. capitibus, quibus accuratissimè demonstrat, Vota substantialia Religionis non dicere essentialiter solemnitatem. Huius autem veritatis vnicā ratio est, quia sic definiuit GREGORIUS XIII. in sæpè allegata Constitutione; *Ascendente Domino*. Cum enim grauitè reprehendisset *temerariam quorundam audaciam*, qui post declarationem aliàs ab ipso factam in Constitutione, *Quāto fructuosius*; assererent, eum, licet definiuisset *motu proprio & ex certa scientia, priuato sensu locutum fuisse*, & tanquam priuatum Doctorem errare potuisse, imò verè & de facto ob falsam informationem errasse; rursus definit (& vtique non vt priuatus Doctor, sed vt Summus Ecclesiæ Pastor Petri Successor & Vicarius Christi;

Christi) *Vota simplicia in Societate, tamen non solemnina, esse vota substantialia Religionis, & omnes, & quoscunque ea emittentes verè & propriè Religiosos fuisse, esse & fore, & ubique semper ab omnibus censerì, & nominari debere, non secus ac quosvis Regularium ordinum Professos.* Confirmatur ex doctrina communi Theologorum, quam egregiè explicat Dominicus Bannes Thomista celeberrimus 2.2.q.1.art. 10. conclu. 3. & 4. vbi docet, Pontificem etiam sine Concilio definiètem, non posse errare, & nominatum in confirmandâ aliquâ Religione, quantum ad Constitutiones, & leges sibi vel verbo, vel scripto propositas. Et qui hanc propositionem negaret, non dubitat Bannes appellare hereticum. Et ratio est, quam etiam affert Canus, Vasquez, Malderus, & alij, quia malè prouilum esset à Christo Ecclesiæ suæ; si Pontifex errare posset in proponendo Fidelibus aliquem vitæ modum tanquam laudabilem, ab iisdem sequendum; si in hoc falli, vel fallere posset. Hoc fecerunt Pontifices Romani: imò & CONCILIVM TRIDENTINVM, dum Statum Scholarium in Societate proposuerunt, & approbarunt tanquam laudabilè: imò tanquam verè, ac propriè, ac simpliciter Statum Religiosum, non minus perfectè, quàm sit status Professorum Ordinum quorumcumque: ergò in hoc non potuerunt errare. ergò certum est (& non certitudine alia quàm fidei,) vota simplicia & carentia solemnitate, esse vota substantialia Religionis, & efficere ea emittentes verè ac propriè Religiosos. quæ erat minor in proposito syllogismo.

55 Consequencia verò eiusdem clarissima est, tū quia est in bona forma: tum quia à votis simplicibus Societatis abest solemnitas: & tamen sunt vota substantialia Religionis, & vt probatum est, efficiunt ea emittentes verè ac propriè Religiosos. ergò, cū non possit esse solemnitas de Iure naturali, vel diuino; (quæ Iura non patiuntur abesse quod est de votorum substantia) necessariò debet esse de Iure Ecclesiastico, & ex solius institutione Ecclesiæ. Quæ conclusio cum deducta sit ex vna de fide, & altera euidenter certa; est conclusio Theologica, & opposita illi negatiua, est *error in fide*, quæ erat secunda pars Assertionis meæ.

56 Placet hīc aliquid addere ex sententia Basilij Pontij lib. 7. de matrim. c. 7. num. 2. vbi non solum asserit, esse de fide (vt potè ab Ecclesia definitum) vota simplicia in Societate esse vota substantialia Religionis, sed etiam definitam esse *Rationem* huius *Definitionis*. Ratio verò, qua per motus GREGORIVS XIII. definiuit, vota simplicia esse vota substantialia, est, *quia solemnitas est ex solâ Ecclesia institutione*. audiatur ipse Pontius. *Quamuis enim (inquit) definitâ aliquâ veritate, non statim definitur principium, cui innititur; attamen, quando vnicum est tantum eius definitionis fundamentum, ita vt cum opposito fundamenti stare non possit veritas definita; vnâ cum conclusione definitur etiam principium. ita contingit in presenti. Nec enim conclusio definita (vota scilicet simplicia esse verè ac propriè vota substantialia) stare potest: si vel leuiter dubitetur, solemnitatem, de quâ erat sermo,*

sermo, esse Iure tantum Ecclesiastico introductam. Explicatur paulò latiùs hæc doctrina *Basilij*: vt appareat, esse inconcussam veritatem; licet supra nõ nihil dictum sit de hac re. Obtrectatores Societatis (sic enim eos appellat GREGORIUS XIII.) contendebant, vota simplicia non esse vota substantialia Religionis, eo quòd viderent, votis illis simplicibus obligatos dimitti à Societate, retinere Dominium, imò à plerisque existimari, si matrimonium contraherent, peccare illos quidem: cæterum matrimonium validè contrahi: sicut accidit in votis simplicibus Paupertatis, ac Castitatis, quæ emittuntur in sæculo, aut in aliqua Cõgregatione non approbata. atque ex his multa alia consequenter deducebant, quæ in sæpè allata Constitutione à GREGORIO XIII. recensentur. Hæc porrò tam falsa Obtrectatorum illorum persuasio, indè ortum ducebat, quòd existimarent, vota substântialia Religionis habere adiunctam solemnitatem ex Iure naturali diuino; nec per vllam humanam potestatem fieri posse, vt, qui semel per tria vota esset Deo consecratus, posset de Religioso fieri non Religiosus, valideque corpus suum tradere coniugi, & retinere Dominium bonorum temporalium. Cum autè animaduertent, dimitti aliquos è Societate post vota nuncupata, & in Societate retinere Dominium; inferebant, per vota eiusmodi simplicia non fieri verè ac propriè Religiosos. *Omnia quippe aliorum Regularium ordinum communibus rationibus, formis, ac statutis metiebantur.*

57 GREGORIUS ergò XIII. nixus contrario prorsus fundamento, (hoc est, quòd Votorum solemnitas Religiosorum, & illi effectus efficiendi traditionem immoblem penitus, & ex vtraque parte perpetuam, & inducendi incapacitatem Dominij ac Matrimonij, non sint Iuris naturalis, vel diuini, nec de substantia Votorum Religiosorum; sed ex solâ institutione Ecclesiæ, & quiddâ accidentarium;) declarat, potuisse per SEDEM APOSTOLICAM admitti tanquam vera & substantialia vota Religionis, vota Scholarium & Coadiutorum formatorum, tametsi simplicia, & carentia illâ solemnitate, & non habentia omnes illos effectus. Quocirca si non sit inconcussa veritas hæc, *quod solemnitas votorum sit ex solâ institutione Ecclesiæ;* non potest esse vera illa definitio, potuisse scilicet per SEDEM APOSTOLICAM admitti illa vota simplicia, tanquam vota substantialia. quoniam non potest APOSTOLICA SEDES detrahere votis solemnitatem, si illa est de Iure naturali, aut diuino.

58 Atque ex his apparere potest, quàm futilis sit quorundam responsio; qui dicunt Summum Põtificem definiuisse quidem, vota simplicia in Societate, esse vota substantialia Religionis; sed hoc fecisse adductum opinione probabili, quod scilicet, *solemnitas sit ex sola institutione Ecclesiæ inuenta.* futilis, inquam, est hæc responsio, quia certissimū est, vota carentia solemnitate, esse verè ac substantialiter vota Religiosa. Nō potest autem hoc esse certissimum, nisi pariter certissimum esset, solemnitatem

niratē non esse Iuris naturalis, aut diuini, sed solū Ecclesiastici. Ergō GREGORIUS XIII. definiens *ob hanc vnicam rationem*, vota simplicia, esse vota substantialia Religionis, vel non est secutus opinionem solū probabilem, sed certam, vel si erat tantū probabilis; fecit illam certam suā auctoritate, & quidem non aliā certitudine quā fidei, quippē cum ita Pontifex senserit, & ita definiuerit.

Illustratur hoc totum exemplis. Erat tempore PAVLI III. SYMMI PONTIFICIS dubium: vtrū sacrum Chrisma posset confici ex balsamo Indico, de quo erant duæ opiniones ambæ probabiles, asserentibus quibusdam, illud Balsamum esse verum balsamum, & idem cum Syriaco (quod, vt suppono, ex Christi institutione est materia remota in Sacramento Confirmationis) alijs negantibus. PAVLVS III. re diligenter discussa, definiuit, posse hoc Sacramentum conferri chrismate confecto ex oleo & balsamo Indico, & cōsequenter sic collatum, esse verum Sacramentum.

Quæro iam ab Aduersarijs (supposita sententiâ, quæ docet, de essentiâ Confirmationis esse Balsamum) estne iam amplius probabilis tantū illa opinio, quæ assererat, Balsamum Indicum esse verum balsamum, & idem cum Syriaco? Est certissima, & non solū probabilis, quia si non sit certissima, & excludens oēm formidinē oppositi, non potest esse certum, Sacramentum Cōfirmationis tali chrismate collatum esse validum.

61 Præterea est probabilis opinio, æquipollere illas voces in Nomine Genitoris, Geniti, & Procedentis ab utroque; his, Patris & Filij & Spiritus Sancti. Si iâ Pontifex ex Cathedrâ declararet, baptismum collatum sub hac formâ, *Ego te baptizo in nomine Genitoris, Geniti & Procedentis ab utroque*; esse verum baptismum; essetne amplius probabilis solùm illa opinio? Effet certissima. Sicut certissimum est, non posse esse verum baptismum, nisi conferatur verbis æquipollentibus illis vsitatis, *Patris, & Filij, & Spiritus Sancti*. Itaque, vt dicebat, Pontius, non solùm definitum est à GREGORIO XIII. Vota simplicia in Societate esse vota substantialia Religionis, sed etiam definita est Ratio huius Definitionis, quòd *solemnitas sit ex sola institutione Ecclesiæ*.

62 Neque òmittendum est, quod idem Author refert lib. 7. de matrim. c. 1. num. 4. sibi scilicet cognitum fuisse aliquem apud Complutenses, qui, cùm affirmasset, Pontificem dicentem, *solemnitatem voti esse ex solâ Ecclesiæ constitutione inuentam*, deceptum fuisse, neque hoc ad definitionem pertinere; coactum fuisse in publicis disputationibus retractare. Ex qua huius Authoris doctrinâ aperte infertur, negantes, solemnitatem votorum esse ex solâ constitutione Ecclesiæ, asserere propositionem oppositam assertioni iam definitæ, & consequenter non solùm *erroneam* sed *hereticam*. sed hoc mihi in meâ Consultatione non placuit: neque nunc placere potest. placet solùm, quod hinc sequitur, me *æquo rigidius* non censuisse, dum censui, illam negatiuam esse *errorem in fide*. An verò

rò fecerim *imprudenter*, ita censendo; prudentium appello iudiciū. Sanè, qui tot Auctorum testimonijs, ac rationum momentis diu multumque examinatis eo modo pronuntiaui: non egi neque *negligenter*, neque *precipitanter*, neque *inconsideratè*: quæ notæ sunt (si Sancto Thoma 2. 2. q. 53. & 54. credimus) peccantium per defectum contra Prudentiam.

Quæ hæctenus disputata sunt de censura 63 propositionis negantis, solemnitatem votorum esse ex solâ Ecclesiæ Constitutione inuentam, peculiarem vim habent, si sit sermo de solemnitate, de qua ego in mea Consultatione locutus sum: hoc est, de illa efficacia, quam habet votum Paupertatis, inducendi incapacitatem Dominij. quoniam, vt in eadem Consultatione probaui, GREGORIUS XIII. in Bullâ *Ascendente Domino*, definiuit, *Vota Scholarium Societatis esse vota substantialia Religionis, & per ea Scholares eiusdem fieri verè ac propriè Religiosos: & nihilominus retinere Dominium bonorum suorum* Siquidem, vt suprâ docuimus, solemnitas voti Paupertatis in eo maximè posita est, vt vouentem reddat incapacem Dominij. Ego verò in mea Consultatione de hac solemnitate egi, asserens, esse ex solâ constitutione Ecclesiæ.

Vnus restat scrupulus, qui omninò eximendus 64 est. Dicet enim aliquis. Si, quod voti solemnitas sit ex solâ Ecclesiæ constitutione inuenta, est propositio iam definita, vt vult Pontius, vel, vt tu contendis, conclusio Theologica; sequitur, opinionem illam, quæ affir-

mat in voto solemnī, ne ab ipso quidem Summo Pontifice, dispensari posse, non esse amplius probabilem: sed prorsus falsam. Nam si exploratum est, solemnitatem supra voti naturam nihil addere, nisi id, quod est de Iure Ecclesiastico: & pariter certum est, Papam esse supra idem Ius: consequens est, certissimum esse Romanum Pontificem, qui passim dispensat in voto simplici, dispensare etiam posse in solemnī. & tamen fere omnes Doctores, qui sentiunt voti solemnitatem esse ex solâ institutione Ecclesiæ, fatentur, contrariam quoque opinionem esse probabilem.

65 Respondet non Nemo, illos doctores non loqui consequenter. Alij dicunt, ob hanc ipsam rationem illam opinionem nullo modo probabilem esse: Neque hoc cedere in ullam iniuriam doctorum, qui scripserunt ante decretales BONIFACII VIII. & GREGORII XIII. quas si vidissent, eo modo non scriptissent: cū Pontificiæ Authoritatis reuerentissimi semper fuerint, & ut erant homines; ita nihil à se humani alienū unquā duxerint. Scitè in hanc sententiã *Galenus de cōpos. Medic. c. 3.* Difficile est, inquit, ut qui homo sit, non in multis peccet, quædã videlicet penitus ignorando, quædã malè iudicando, & quædam tandē negligētius tradendo.

66 Refert Bellarminus in *Controuers. de Beat. Sanct.* & Vasquez *l. 2. disput. 19. cap. 1.* complures Patres Græcos, & Latinos, quæ sanctitate, quæ litteris præstantissimos, qui opinati sunt, Animas piè defunctorum, etiam postquàm nihil haberent expiandum igne purgatorio, non ad-

mitti

mitti statim ad beatam Dei visionem, & regnandum cum Christo in cœlis. postea *in cap. Apostolicam. de presbyt. non baptizat. & in Extrau. qua incipit, Benedictus Deus, apud Castro li. 3. contra hæreses ver. Beatitudo. & in Concilio Florentino sess. vlt. & Trid. 25. contrarium definitum est.* Pariter Scholastici agentes de Angelis, referunt multos Sanctos Patres, qui senserunt, eos fuisse creatos ante mundū hunc aspectabilem, & esse corporeos. Et tamen plerique Theologi sentiunt, definitum esse oppositum *in cap. firmiter, de Summ. Trinit. & fid. Catholic.* deperire propterea quicquam de fama Sanctitatis, & Doctrinæ tantorum Virorum, irrogatne illis iniuriam, qui eas opiniones quondam probabiles, appellat aut hæreticas, aut erroneas, aut temerarias, nullo modo. Laudabilis est, non nego, affectus in antiquos Scriptores ipsorumque doctrinam: sed tamen ratione temperandus est: a deo que si quid temporum decursu decretum fuerit à Romano Pontifice (cui ipsi tantum tribuerunt.) quod aliquam ex eorum sententijs evertat; potiorē decet esse apud oēs Vicarij Christi auctoritatem, quam Doctoris vnus, aut plurium alioquin eximiorum. cū Gentium omnium Doctor *ad Galat. c. 1. dixerit, licet nos, aut Angelus de cœlo Euangelizet vobis præterquam quod Euangelizauimus vobis, Anathema sit.*

Sed his omiſſis mea ratio alia est. Sit per me ⁶⁷ probabilis opinio, in voto solemni dispensari nō posse: Non tamen hinc continuō infertur, voti solemnitatem esse Iuris diuini, quia non se conse-

quuntur mutuò ista: est de Iure diuino, ergò indispensabile. Est pendens ab humana voluntate, ergò retractabile. Voti simplicis obligatio est diuini Iuris, & tamen in eo passim dispensatur: acceptatio hæreditatis, & Episcopatus pendent à meâ voluntate, & tamen ab eadem non pendet renuntiatio, vt notissimi Iuris est. Ita ergò fieri potest, vt ex aliquo capite in voto solemnî dispensari non possit: licet solemnitas sit Iuris tantum positiuî. quale autem illud caput sit; non est mei instituti hîc fusius indagare: Legi potest *Suarez. de Relig. tom. 3. lib. 6. c. 15. n. 12.* hoc tantum contendo, solemnitatem voti, licet supponatur (quod tamen supponendum non est) esse indispensabile; nihilominus esse ex solâ institutione Ecclesiæ inuentâ, quod supra tot Auctorum testimonijs, & duorum Romanorum Pontificum calculo definitum esse ostendi; & quod mirificè conducit ad tuendam auctoritatem Apostolicæ Sedis, quæ toties in voto solemnî dispensauit, & quæ definiuit, cum voto substantiali Religiosæ paupertatis non pugnare Dominium sine vsu, hac vnica ratione nixa, *quod voti solemnitas sit Iuris tantum Ecclesiastici.*

68 Quæret quispiam hoc loco, & quidem non importunè, quî pertinere queat ad fidei definitionem stare posse cum voto Paupertatis rerum dominium. offert enim mihi se nunc primum triplex ratio dubitandi, quam dissimulare non debeo.

69 Prima est Quia Scriptores omnes à mille, & eo ampliùs annis, docuerunt, votum Paupertatis
Re.

Religiosæ excludere omne dominium.

Secunda. Quia cum hæc res pertineat ad mo-
res; potest non esse recepta. sicut contingit in⁷⁰
multis alijs materijs determinatis à Concilijs ge-
neralibus legitimè congregatis, & approbatis, ne-
dum à solo Romano Pontifice sancitis.

Tertia. Quia hæc veritas non habetur è Scri-⁷¹
ptura, aut Traditione: sed pendet potius à mora-
lis Philosophiæ, vel Iurisprudentiæ principijs. Ve-
rùm his rationibus facillimè satisficit: Et quidem
quod ad primam attinet, iam supra ostendi, non
esse laborandum de numero doctorum, vbi
habetur expressa Sedis Apostolicæ definitio, aut
decretum, aut lex expressa, ab habente legitimã
authoritatem confirmata. Quæ omnia hîc sunt.

Ad secundam Respondeo, magnam esse æ-⁷²
quiuocationem. duo distinguere oportet in de-
cretis morum: vnum, quid præscribant agendû,
vel non agendum. alterum quid iudicandum, &
sentiendum: In decretis primi generis verum est,
quod contra obijcitur. sic videmus non vbique
receptum esse Concilium Tridentinum; in de-
cretis autem secundi generis, falsum est: a deo que
citra errorem nemo dissentire, aut aliter iudica-
re potest.

Ad tertiam Respondeo cum communi Theo⁷³
logorum sententia, de qua videri potest *Melchior*
Canus lib. 6. de locis c. 8. §. sed & id postremo. ab Eccle-
siâ non solum definiri posse, & scribere, quæ habentur
è sacris litteris, & traditionibus immediatè:
sed etiam multa ex ratione naturali, & discursu
Theo-

Theologico. In Christo esse duas voluntates, & operationes, non habetur in Scriptura &c. Sed ex discursu. quia Christus est homo, non solū Deus, & omnis homo habet operationes intellectus & voluntatis proprias hominis. Et hæc veritas fuit definita in Concilijs contra Monothelitas. In Concilio Florentino & Tridentino definitū fuit in Sacramento Confirmationis imprimi Characterem, & multorum iudicio in Trid. dari gratiā habitualem, & illius inhærentiam, & alia similia, quæ è Scriptura, & Traditione non habentur immediate. in Lateranensi sub LEONE X. quamplurimi putant definitum fuisse, Montem pietatis esse licitum, idque ad fidem pertinere: & tamē hoc immediate pendet ex principijs moralibus. Ratio horum omnium est, quia potest, & solet Deus illustrare mentem VICARII sui in terris, ut penetraret robur rationum aliquarum naturalium, & aliquas veritates reuelatas, & per discursum Theologicum, adiutus maximè Consilio Peritorum cognoscat, & decernat aliquid, quod Doctores privati, licet acutissimi, addo, & sanctissimi assequi minimè potuerunt.

74 Simile quiddam accidit in nostro casu. GREGORIUS XIII. ex assistentia sibi debita tanquā Romano Pontifici, post diuturnam cum viris doctissimis deliberationē cognouit, ac definiuit, cum voto substantiali Religiosæ Paupertatis stare posse radicale Dominium absque vllō vsu bonorum temporalium quem non possint habere vouentes, nisi dependenter à Superioribus. Equidem

dem sic conijcio, GREGORIVM & GREGORII
 Consiliarios ratiocinatos fuisse. Christus Domi-
 nus Institutor Religiosi status quærenti illi Iuue-
 ni, quid sibi faciendum esset, vt vitam æternam
 possideret, &c. Respondit, *Si vis perfectus esse, vade,
 vende qua habes, & da Pauperibus, & veni & se-
 quere me.* In quibus verbis Ecclesia semper agno-
 uit, contineri tria vota substantialia Religionis,
 & abrenunciationem omnium illarum rerû, quæ
 possunt esse impedimento perfectioni Charita-
 tis, & vitæ Christianæ, inter quæ vnum est sollici-
 tudo bonorum temporalium. potuit subiungere
 GREGORIVS, in *Societate IESV* ipsius Scholari-
 bus interdicitur omnis vsus & administratio bo-
 norum temporalium: nulla re vti possunt, & ne
 de reruncio quidem disponere sine consensu Su-
 periorum: & illud ipsum Dominiû radicale, quod
 retinēt iustissimas ob causas, & nominatim vt So-
 cietas liberius illos dimittere possit, si progressu
 temporis minimè satisfecerint, tenentur à se ab-
 dicare ad nutum Prælati, iuxta promissionē ab il-
 lis factam, se omnibus suis bonis renunciaturos,
 quodcumque Superior iniunxerit post primû
 probationis annum, proinde prædicti Scholares
 nullum videntur habere impedimentum perfe-
 ctionis, nullam distractionem, aut sollicitudinem
 in re familiari procuranda non magis, quàm ha-
 beant Professi Ordinum reliquorum. Quid ergo
 vetat, asserere, huiusmodi homines perfectè se-
 qui Christi consilia vocantis ad perfectionem?
 Et si ita est; quid prohibet declarari, ac definiri,
 eosdem

no PRO VOT. SOLEMN.

eisdem esse in statu Perfectionis, præsertim cum illis ablata sit omnis potestas retrocedendi, & post manum missam ad aratrū respiciendi retro. Sic ego puto ratiocinatum fuisse GREGORIVM qui, si prætereà consideravit (quod fecisse sine dubio credendum est) CHRISTVM DOMINVM fundatorem Religiosi Status pauperrimam quidem duxisse vitam, Dominio tamen rerum omnium non caruisse, nec carere potuisse: & Apostolos, Apostolorumque Discipulos primos Religiosi status sectatores, & antiquos primorum sæculorum Monachos vsque ad tempora MAGNI GREGORII non fuisse incapaces dominij, non potuit, inquam, GREGORIUS, si hæc omnia consideravit; non prudentissimè existimare, posse à se definiri, non pugnare cum substantiali voto Paupertatis dominium bonorum temporalium absque illorum vsu, & re ipsa sic definiuit.

79 Ex modo dictis infertur vnum, quod serio, & sepositis tantisper affectibus, perpendi velim à Caio, de quo in Consultatione egi, quem suspicor persuasum habere, posse à se omnia tentari tuta conscientia, vt Titius frater à paternâ hereditate penitus excludatur. perpendat, obsecro, non esse locum in hac causa receptissimis alioquin, illis Regulis: *Qui sequitur opinionem probabilem, non peccat. In dubio melior est conditio possidentis. Nemo tenetur abdicare se possessione rei, quam non liquet esse alienam.* Etenim exceptiones, quæ ex his regulis desumi possunt, eliduntur Regulis sequentibus, quas communiter tradunt Scholastici agentes

Regentes de conscientia probabili ac dubia. Prima
 est, *Si quid ab Ecclesiâ, & Romano Pontifice ex Cathedra sit declaratum, contrarium est omninò falsum, etiâ si quam plurimi Auctores illud asserant.* Et ratio est evidens. quia veritas est vnica. Cùm ergò Ecclesiæ definitio efficiat, vt vna pars contradictionis vera sit; altera necessariò est falsa. Secunda Regula: *Vbi est lex & textus expressus, & nullo modo ambiguus, non est locus nec dubio, nec opinioni probabili ob vllius Doctoris auctoritatem.* quia Legislatoris auctoritas præualet cuiusque priuatæ. Tertia Regula: *Vbi legis intellectus obscurus est, standum est consuetudini, & praxi vniuersaliter receptæ.* Cùm enim sit altera lex, & optima legis Interpres, præualere debet cuiusque priuatæ sententiæ. Quarta Regula: *Si in aliquâ assertionem conueniant ij, qui ius habent Interpretandi aliquam legem, & præterea omnes Scriptores, quæ eâ de re ex professo, & accuratè tractarunt, & vnus, aut alter, aut pauci non perpensâ ratione contraria sententiâ, aliter sentiant; eorum sententiâ non potest appellari probabilis opinio.* Iam sic. Votum substantiale Paupertatis simplex emissum à Scholaribus Societatis post Nouitiatum, non reddere illos incapaces Dominij acquirendi, nec exuere acquisito: est Propositio definita per Apostolicam sedem in sæpè citata Bullâ *Ascendente Domino*: habetur expressè in Constitutionibus Societatis: est confirmata consuetudine, praxi, & inconcusso vsu per spatium annorum ferè 100. est declarata ab vniuersâ Societate in Congregationibus septem generalibus, & sæpiùs ab ipsis Præpositis Generalibus,

libus,

libus, penes quos, Pontifices voluerunt esse iuris interpretandi: iuxta eundem sensum iudicatum fuit in omnibus Tribunalibus, & nominatim à Sacrà Rotâ Romanâ, in quâ toto orbe Christiano à Regibus, Principibus, Rebus publicis electi, Romano Pontifice approbante, iudicant sapientissimi, & grauissimi Patres, & si licet ita dicere, flos delibatus Iurisprudentiæ. quæ omnia demonstravi in meâ Consultatione. Præterea, non solum omnes Societatis Scriptores, quibus, ut potè sui Iuris & Instituti peritoribus, fides deneganda non est: sed quicumque de voto Paupertatis tractarunt, Nēmīne, quod sciam, excepto, in idem placitum consenserunt. Si qui fortè aliter sentiunt; loquuntur stando in Iure communi Ordinum Religiosorum, non consideratis Statutis Societatis, quibus potius attendendum esse, quàm Iuri communi, ubi diuersum quid statuit, non ignorant, qui vel à primo limine Iurisprudentiam salutarunt. Hæc omnia si accuratè Causa perpenderit; facilè decernet, non sequi se opinionem probabilem in illâ causa hæreditatis, propterea quòd, nescio qui, affirmet, bonum ius à se foueri. Equidem ut peregrinus in hac Vrbe ne diuinare quidem possum, qui, aut quales sint isti Cuij Consultores. Sed quicumque & qualescunque tandem sint, non possunt ægrè ferre, si dixerò in hac causa nullam esse debere ipsorum auctoritatem, quæ definitione Pontificum, Legibus Societatis, Consuetudine immemorabili, omnium Tribunalium suffragio, Scriptorum omnium calculo,

culo celeberrimarum Academiarum Iudicijs
grauissimis obruitur.

Sed finis sit. Oro, obtestorque Thesis illius⁷⁶
Auctores, vt, quæ à me dicta sunt in hac Apolo-
giâ, æquiores in partem interpretentur. nihil e-
nim aliud egi, nisi vt meam, quid dico meam?
Pontificum Romanorum Doctrinam ab Iniu-
ria vindicarem. Nam si fateri velim id, quod est:
nulla neque mihi, neque alijs, quos *malè Consul-
tos Theologos* appellarunt, iniuria illata est ab Au-
ctoribus Thesis illius. quandoquidem ipsi *malè
Consultum Theologum & æquo rigidiorẽ censorem*
vocant, qui asserit *votorum solemnitateẽ & conse-
quenter quamlibet eorum obligationem* non nisi ex so-
lâ Ecclesiæ constitutione haberi, & eum, qui ad-
dit, *id sine errore in fide negari non posse.* quæ omnia
verissime (videant vel hinc æquitatem meam) ab
illis dicta sunt. falsissimum enim est, *quamlibet vo-
torum obligationem* esse ex solâ institutione Eccle-
siæ. Et verissimè dicitur, votum habere aliquam
obligationem ex Iure naturali, & diuino. Sed, vt
prima Sectione huius Apologiæ dixi, neque ego,
neque *Poza*, neque vllus ab Auctoribus Thesis in
Scholio nominatus diximus vnquam, nec dicere
possumus, *quamlibet votorum obligationem ex solâ
Ecclesiæ institutione haberi*, sed solùm affirmauimus,
*votorum solemnitateẽ esse ex solius Ecclesiæ constitutio-
ne inuentam.* Quapropter, sicut illi Auctores iure
potuerunt ea affirmantes appellare *malè Consul-
tos Theologos & imprudentes, & æquo rigidiores Cen-
sures*; ita nos vicissim iure nostro petimus, vt no-

H

men

men nostrum ex illius Thesis scholio expungatur. Quod si tamen pergant asserere, esse etiam *malè consultum Theologum, qui ait votorum solemnitate* (non addendo tamen illa verba ac consequenter quamlibet eorum obligationē) non nisi ex solâ Ecclesie institutione haberi, & imprudenter a quo rigidius censere, qui addit id sine errore in fide negari non posse; relegant attentè Apologiam hanc: examinent singula diligenter: & si quid habuerint contra, quod obijciant; ne nos cælent auidos in dies magis ac magis discendi, & si ipsi meliora nostris aliqua in re attulerint, paratos etiam mutare sententiam.

TER